

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเครียดในบทบาท ภูมิหลัง พฤติกรรม เภยิณสถานการณืชีวิต และการสนับสนุนทางสังคมของอาจารย์พยาบาล และศึกษาภูมิหลัง พฤติกรรม เภยิณสถานการณืชีวิต การสนับสนุนทางสังคมที่มีความสัมพันธ์ และความสามารถร่วมกัน พยากรณ์ระดับความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอเป็นลำดับดังนี้

- ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรม เภยิณสถานการณืชีวิต การสนับสนุนทางสังคม และระดับความเครียดในบทบาท ของอาจารย์พยาบาล
- ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลัง พฤติกรรม เภยิณสถานการณืชีวิต และการสนับสนุนทางสังคมกับความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาล
- ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระหว่างภูมิหลัง พฤติกรรม เภยิณสถานการณืชีวิต และการสนับสนุนทางสังคมกับความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาล และการสร้างสมการทำนายความเครียดในบทบาท

เพื่อความสะดวกในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางต่างๆ ผู้วิจัยจึงกำหนด สัญลักษณ์ แทนตัวแปรต่างๆดังนี้

AGE	=	อายุ
STATUS	=	สถานภาพสมรส
EDU	=	วุฒิการศึกษา
EXP	=	ประสบการณ์การทำงาน
INCOME	=	รายได้ต่อเดือน
POSI	=	ตำแหน่งหน้าที่การงาน
COPE	=	พฤติกรรม เภยิณสถานการณืชีวิต

SSF	=	การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน
SSF1	=	การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานด้านวัตถุดิบของ
SSF2	=	การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานด้านการประเมิน
SSF3	=	การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานด้านอารมณ์
SSF4	=	การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานด้านข้อมูลข่าวสาร
SSB	=	การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา
SSB1	=	การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาด้านวัตถุดิบของ
SSB2	=	การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาด้านการประเมิน
SSB3	=	การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาด้านอารมณ์
SSB4	=	การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาด้านข้อมูลข่าวสาร
RS	=	ความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาล
RSC	=	ความขัดแย้งในบทบาท
RSA	=	ความคลุมเครือในบทบาท
RSO	=	ความคาดหวังในบทบาทมากเกินไป
RSI _g	=	ความไม่เหมาะสมในบทบาท
RSI _p	=	ความด้อยความสามารถในบทบาท
r	=	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
R	=	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R ²	=	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอย (การพยากรณ์)
R ² change	=	สัมประสิทธิ์การพยากรณ์เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ทีละตัว
a	=	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
b	=	สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Beta	=	สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
F	=	อัตราส่วนเอฟ (F) ที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์
S.E. _b	=	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของ b
S.E. _β	=	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์

- Y = ความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาลที่ได้จากการ
พยากรณ์ต่างๆในรูปคะแนนดิบ
- Z = ความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาลที่ได้จากการ
พยากรณ์ต่างๆในรูปคะแนนมาตรฐาน

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิต การสนับสนุนทางสังคม และระดับความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาล

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิตจำแนกตามภูมิหลังของตัวอย่าง ประชากร

พฤติกรรมเผชิญ สถานการณ์ ชีวิต	มุ่งความสำเร็จสูง		มุ่งความสำเร็จต่ำ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ				
21 - 25 ปี	32	12.6	38	15.0
26 - 30 ปี	26	10.2	16	6.3
31 - 35 ปี	27	10.6	23	9.1
36 - 40 ปี	22	8.7	8	3.1
40 ปีขึ้นไป	35	13.8	27	10.6
สถานภาพสมรส				
โสด	80	31.5	68	26.8
คู่	62	24.4	44	17.3
วุฒิการศึกษา				
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	84	33.1	76	29.9
สูงกว่าปริญญาตรี	58	22.8	36	14.2

ตารางที่ 3 (ต่อ)

พฤติกรรมพิเศษ สถานการณ์ ภูมิหลัง	ชีวิต	มุ่งความสำเร็จสูง		มุ่งความสำเร็จต่ำ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
		<p>รายได้</p> <p>5,000 - 7,999 บาท 53 20.9 47 18.5</p> <p>8,000 - 10,999 บาท 47 18.5 30 11.8</p> <p>11,000 บาทขึ้นไป 42 16.5 35 13.8</p> <p>ประสบการณ์การทำงาน</p> <p>1 - 5 ปี 51 20.1 49 19.3</p> <p>6 - 10 ปี 40 15.7 26 10.2</p> <p>11 - 15 ปี 20 7.9 14 5.5</p> <p>16 - 20 ปี 12 4.7 5 2.0</p> <p>20 ปีขึ้นไป 19 7.5 18 7.1</p> <p>ตำแหน่งหน้าที่</p> <p>อาจารย์ที่มีหน้าที่สอน 93 36.6 91 35.8</p> <p>อาจารย์ที่มีหน้าที่สอนและบริหาร 49 19.3 21 8.3</p>			
รวม	142	55.9	112	44.1	$\bar{X} = 2.54$ S.D. = 0.26

จากตารางที่ 3 พบว่า ตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่ที่มีพฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิตแบบมุ่งความสำเร็จสูง คิดเป็นร้อยละ 55.9 และเมื่อจำแนกตามภูมิหลังด้านอายุ กลุ่มที่มีพฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิตแบบมุ่งความสำเร็จสูงส่วนใหญ่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13.8 รองลงมาได้แก่ กลุ่มอายุ 21 - 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.6 เมื่อจำแนกตามภูมิหลังด้านสถานภาพสมรส กลุ่มที่มีพฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิตแบบมุ่งความสำเร็จสูง ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสโสด คิดเป็นร้อยละ 31.5 เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา กลุ่มที่มีพฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิตแบบมุ่งความสำเร็จสูง ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 33.1 เมื่อจำแนกตามรายได้ กลุ่มที่มีพฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิตแบบมุ่งความสำเร็จสูง ส่วนใหญ่มีรายได้ 5,000 - 7,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.9 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน กลุ่มที่มีพฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิตแบบมุ่งความสำเร็จสูง ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 1 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.1 และเมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ กลุ่มที่มีพฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิตแบบมุ่งความสำเร็จ ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ที่มีหน้าที่สอน คิดเป็นร้อยละ 36.6

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานและจากผู้บังคับบัญชาของตัวอย่างประชากร โดยรวมและรายด้าน

การสนับสนุนทางสังคม	เพื่อนร่วมงาน			ผู้บังคับบัญชา		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การสนับสนุนด้านอารมณ์	2.90	0.64	ปานกลาง	2.43	0.70	ต่ำ
การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร	2.76	0.61	ปานกลาง	2.43	0.73	ต่ำ
การสนับสนุนด้านวัตถุสิ่งของ	2.75	0.61	ปานกลาง	2.29	0.70	ต่ำ
การสนับสนุนด้านการประเมิน	2.60	0.61	ปานกลาง	2.35	0.66	ต่ำ
การสนับสนุนทางสังคมโดยรวม	2.75	0.57	ปานกลาง	2.38	0.65	ต่ำ

จากตารางที่ 4 แสดงว่า คะแนนการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานทั้ง 4 ด้าน มีระดับใกล้เคียงกัน โดยคะแนนการสนับสนุนด้านอารมณ์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 คะแนนการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 คะแนนการสนับสนุนด้านวัตถุสิ่งของ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 และคะแนนการสนับสนุนด้านการประเมิน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานโดยส่วนรวม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 ซึ่งหมายถึง การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานทั้ง 4 ด้านและโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง คะแนนการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านอารมณ์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน คือเท่ากับ 2.43 คะแนนการสนับสนุนด้านการประเมิน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.35 และคะแนนสนับสนุนด้านวัตถุ สิ่งของ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.29 เมื่อพิจารณาการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาโดยรวม อยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาลโดยรวมและรายด้าน

ความเครียดในบทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ความขัดแย้งในบทบาท	3.14	0.74	ปานกลาง
ความคาดหวังในบทบาทมากเกินไป	3.04	0.70	ปานกลาง
ความด้อยสามารถในบทบาท	2.62	0.78	ปานกลาง
ความไม่เหมาะสมในบทบาท	2.61	0.65	ปานกลาง
ความคลุมเครือในบทบาท	2.58	0.75	ปานกลาง
ความเครียดในบทบาทโดยรวม	2.81	0.61	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 แสดงว่าคะแนนความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาลโดยรวม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 โดยเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า คะแนนความเครียดในบทบาทด้านความขัดแย้งในบทบาท มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.14 รองลงมาได้แก่ คะแนนความเครียดในบทบาทด้านความคาดหวังในบทบาทมากเกินไป มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.04 สำหรับคะแนนความเครียด ในบทบาทด้านความด้อยสามารถในบทบาท และความไม่เหมาะสมในบทบาท มีคะแนนเฉลี่ยใกล้เคียงกันคือ 2.62 และ 2.61 ตามลำดับ ความขัดแย้งในบทบาทด้านที่มีคะแนนน้อยที่สุดได้แก่ ความคลุมเครือในบทบาท มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.58 ซึ่งหมายถึง ความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาลทั้ง 5 ด้าน และโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ พฤติกรรมเชิงสุขภาพด้านชีวิตและการมีส่วนร่วมทางสังคม กับความเครียดในเขตเทศบาลเมืองพญาบาล
ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ พฤติกรรมเชิงสุขภาพด้านชีวิตและการมีส่วนร่วมทางสังคมกับความเครียดในเขตเทศบาลเมืองพญาบาล

ตัวแปร	AGE	STATUS	EDU	INCOME	EXP	POSI	COPE	SSF	SSF ₁	SSF ₂	SSF ₃	SSF ₄	SSB	SSB ₁	SSB ₂	SSB ₃	SSB ₄	RS	
อายุ (AGE)	1.00																		
สถานภาพสมรส (STATUS)	.51 [*]	1.00																	
วุฒิการศึกษา (EDU)	.37 [*]	.18 [*]	1.00																
รายได้ต่อเดือน (INCOME)	.92 [*]	.50 [*]	.32 [*]	1.00															
ประสบการณ์การทำงาน (EXP)	.84 [*]	.46 [*]	.25 [*]	.82 [*]	1.00														
ตำแหน่งหน้าที่การงาน (POSI)	.50 [*]	.23 [*]	.39 [*]	.47 [*]	.46 [*]	1.00													
พฤติกรรมเชิงสุขภาพด้านชีวิต (COPE)	.09	.02	.12	.04	.00	.16 [*]	1.00												
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน (SSF)	-.05	.04	-.06	-.01	-.01	.10	-.13 [*]	1.00											
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ด้านจิตใจ (SSF ₁)	-.09	-.07	-.10	-.05	-.03	.09	-.17 [*]	.90 [*]	1.00										
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ด้านกาาประเมิน (SSF ₂)	-.06	.03	-.05	-.02	-.02	.06	-.09	.94 [*]	.79 [*]	1.00									
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ด้านกาาวม (SSF ₃)	-.05	.06	-.01	-.02	-.00	.11	-.11	.93 [*]	.78 [*]	.84 [*]	1.00								
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ด้านชนกลุ่มชาติ (SSF ₄)	.01	.13 [*]	-.08	.05	.02	.10	-.12 [*]	.91 [*]	.76 [*]	.82 [*]	.80 [*]	1.00							
การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา (SSB)	.05	.13 [*]	-.01	.08	.14 [*]	.15 [*]	-.15 [*]	.48 [*]	.47 [*]	.45 [*]	.40 [*]	.40 [*]	1.00						
การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา ด้านจิตใจ (SSB ₁)	.03	.05	-.03	.06	.11	.11 [*]	-.16 [*]	.41 [*]	.49 [*]	.37 [*]	.34 [*]	.34 [*]	.92 [*]	1.00					
การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา ด้านกาาประเมิน (SSB ₂)	.03	.13 [*]	.03	.07	.12	.15 [*]	-.09	.48 [*]	.45 [*]	.50 [*]	.42 [*]	.38 [*]	.93 [*]	.80 [*]	1.00				
การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา ด้านกาาวม (SSB ₃)	.06	.13 [*]	.00	.09	.13 [*]	.14 [*]	-.16 [*]	.46 [*]	.41 [*]	.42 [*]	.49 [*]	.36 [*]	.94 [*]	.81 [*]	.84 [*]	1.00			
การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา ด้านชนกลุ่มชาติ (SSB ₄)	.06	.16 [*]	-.03	.09	.16 [*]	.16 [*]	-.17 [*]	.44 [*]	.42 [*]	.39 [*]	.40 [*]	.42 [*]	.95 [*]	.85 [*]	.84 [*]	.85 [*]	1.00		
ความเครียดในเขตเทศบาลเมืองพญาบาล (RS)	-.27 [*]	-.23 [*]	-.18 [*]	-.30 [*]	-.28 [*]	-.14 [*]	.33 [*]	-.23 [*]	-.13 [*]	-.19 [*]	-.26 [*]	-.24 [*]	-.23 [*]	-.18 [*]	-.19 [*]	-.25 [*]	-.24 [*]	1.00	

จากตารางที่ 6 พบว่า ภูมิหลังทุกด้าน อันได้แก่ รายได้, ประสบการณ์การทำงาน, อายุ, สถานภาพสมรส, วุฒิการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ มีความสัมพันธ์ทางลบระดับต่ำกับความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาล ($r = -.30, -.28, -.27, -.23, -.18$ และ $-.14$ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ในขณะที่พฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิต มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาล ($r = .33$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 และการสนับสนุนทางสังคม ทั้งจากเพื่อนร่วมงานและจากผู้อยู่บังคับบัญชา มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาล ($r = -.23$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานด้านอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาลมากที่สุด ($r = -.26$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รองลงมาได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากผู้อยู่บังคับบัญชาด้านอารมณ์ ($r = -.25$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารทั้งจากเพื่อนร่วมงาน และจากผู้อยู่บังคับบัญชา มีความสัมพันธ์กับความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาลเท่ากัน ($r = -.24$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานด้านการประเมิน, การสนับสนุนทางสังคมจากผู้อยู่บังคับบัญชาด้านการประเมิน และการสนับสนุนทางสังคมจากผู้อยู่บังคับบัญชาด้านวัตถุประสงค์ สิ่งของ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาลในระดับที่ใกล้เคียงกัน ($r = -.19, -.19$ และ $-.18$ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การสนับสนุนทางสังคมที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด กับความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาล ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ด้านวัตถุประสงค์ สิ่งของ คือ มีความสัมพันธ์ทางลบ ($r = -.13$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปรพหุศาสตร์ อันได้แก่ ภูมิหลัง, พฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิต และการสนับสนุนทางสังคมทั้งจากเพื่อนร่วมงานและจากผู้อยู่บังคับบัญชา พบว่า ภูมิหลัง ในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ต่อกันในทางบวก โดย อายุกับรายได้, อายุกับประสบการณ์การทำงาน รายได้กับประสบการณ์การทำงาน มีความสัมพันธ์ต่อกันในระดับสูง ($r = .92, .84$ และ $.82$ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะที่อายุกับสถานภาพสมรส, อายุกับตำแหน่งหน้าที่, สถานภาพสมรสกับรายได้, ตำแหน่งหน้าที่กับประสบการณ์การทำงาน, ตำแหน่งหน้าที่กับรายได้, สถานภาพสมรสกับประสบการณ์การทำงาน, ตำแหน่งหน้าที่

กับวุฒิการศึกษา, วุฒิกศษกับอายุ และวุฒิการศึกษากับรายได้ มีความสัมพันธ์ต่อกันในระดับปานกลาง ($r = .51, .50, .50, .48, .47, .46, .39, .37$ และ $.32$ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ และประสิทธิภาพการทำงานกับวุฒิการศึกษา, ตำแหน่งหน้าที่กับสถานภาพสมรส และวุฒิการศึกษากับสถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์ต่อกันในระดับต่ำ ($r = .25, .23$ และ $.18$ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$

พฤติกรรมเพชฌัญชานการณชีวิต มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตำแหน่งหน้าที่ในระดับต่ำ ($r = .16$) แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา ($r = -.15$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$

การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ต่อกันในระดับสูงมาก ($r = .94, .93, .91$ และ $.90$ ตามลำดับ) และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานโดยรวม มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับพฤติกรรมเพชฌัญชานการณชีวิต ($r = -.13$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$

การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ต่อกันในระดับสูงมาก เช่นเดียวกัน ($r = .95, .94, .93$ และ $.92$ ตามลำดับ) การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ($r = .48$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับตำแหน่งหน้าที่, ประสิทธิภาพการทำงาน และสถานภาพสมรส ($r = .15, .14$ และ $.13$ ตามลำดับ) แต่มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับพฤติกรรมเพชฌัญชานการณชีวิต ($r = -.15$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระหว่างภูมิหลัง พฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิต และการสนับสนุนทางสังคมกับความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาล และการสร้างสมการทำนายความเครียดในบทบาท

ตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอย ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) และทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้น (R^2 change) ในการพยากรณ์ความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาล

ลำดับขั้นตัวพยากรณ์	R	R^2	R^2 change	F
COPE	.3320	.1120	.1102	31.26*
COPE INCOME	.4593	.2110	.1008	33.56*
COPE INCOME SSF3	.5141	.2643	.0533	29.93*
COPE INCOME SSF3 SSF1	.5340	.2852	.0209	24.83*
COPE INCOME SSF3 SSF1 EDU	.5456	.2977	.0125	21.02*

*p < .05

จากตารางที่ 7 พบว่า พฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิต (COPE) สามารถอธิบายความแปรปรวนของความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาลได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .1102 ($R^2 = .1102$) แสดงว่า พฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิต (COPE) สามารถพยากรณ์ความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาลได้ร้อยละ 11.02

ขั้นที่ 2 เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ รายได้ต่อเดือนเข้าไป (INCOME) สัมประสิทธิ์การพยากรณ์เพิ่มเป็น .2110 ($R^2 = .2110$) สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ พฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิต (COPE) และรายได้ต่อเดือน (INCOME) สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาลได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.08 ($R^2 \text{ change} = .1008$)

ขั้นที่ 3 เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานด้านอารมณ์ (SSF3) เข้าไปประสิทธิภาพการพยากรณ์เพิ่มเป็น .2643 ($R^2 = .2643$) สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือพฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิต รายได้และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานด้านอารมณ์ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาลได้ เพิ่มขึ้นร้อยละ 26.43 โดยที่การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานด้านอารมณ์ สามารถอธิบายความแปรปรวนของความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาลได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.33 ($R^2 \text{ change} = .0533$)

ขั้นที่ 4 เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานด้านวัตถุ สิ่งของ (SSF1) เข้าไปประสิทธิภาพการพยากรณ์เพิ่มเป็น .2852 ($R^2 = .2852$) สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นั่นคือ พฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิต รายได้ การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานด้านอารมณ์ และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานด้านวัตถุ สิ่งของ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาลได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 28.52 โดยที่การสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน ด้านวัตถุ สิ่งของ สามารถอธิบายความแปรปรวนของความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาลได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.09 ($R^2 \text{ change} = .0209$)

ขั้นที่ 5 เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ วุฒิกการศึกษา (EDU) เข้าไป ประสิทธิภาพการพยากรณ์เพิ่มเป็น .2977 ($R^2 = .2977$) สามารถเพิ่ม ประสิทธิภาพการพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ พฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิต รายได้ การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานด้านอารมณ์ การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานด้านวัตถุ สิ่งของ และวุฒิกการศึกษา สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาลได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 29.77 โดยที่วุฒิกการศึกษาสามารถอธิบายความแปรปรวนของความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาลได้ เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.25 ($R^2 \text{ change} = .0125$)

ตารางที่ 8 ค่าสัมประสิทธิ์การหากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) และคะแนนมาตรฐาน (B) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ b และแสดงสมการถดถอยพหุคูณที่ใช้พยากรณ์ ความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาล

ตัวพยากรณ์	B	b	S.E. _b	t
COPE (พฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิต)	.3498	.8075	.1254	6.44*
INCOME (รายได้)	-.2782	-.204	.0413	-4.95*
SSF3 (การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ร่วมงานด้านอาารมณ์)	-.3950	-.3794	.0823	-4.61*
SSF1 (การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ร่วมงานด้านวัตถุสิ่งของ)	.2121	.21337	.08733	2.45*
EDU (วุฒิการศึกษา)	-.1196	-.1510	.0719	-2.10*

$R = .5459$ $a = 1.871$
 $R^2 = .2977$ $F \text{ overall} = 21.02^*$

* $p < .05$

จากตารางที่ 8 พบว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวพยากรณ์ทั้ง 5 ตัว กับตัวแปรเกณฑ์มีค่าเท่ากับ .5459 ซึ่งมีค่าสูงกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวพยากรณ์แต่ละตัวกับตัวแปรเกณฑ์ แสดงว่าตัวพยากรณ์ทั้ง 5 ตัว ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาล ได้ดีกว่าใช้ตัวพยากรณ์ตัวเดียว โดยพฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิต (COPE) รายได้ (INCOME) การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานด้านอารมณ์ (SSF3) การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน ด้านวัตถุสิ่งของ (SSF1) และวุฒิการศึกษา สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความเครียดในบทบาทของอาจารย์พยาบาลได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 4

จากความสัมพันธ์ของตัวร่วมพยากรณ์ทั้งหมดสามารถนำมาเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 1.871 + 0.808 \text{ COPE} - 0.204 \text{ INCOME} - 0.379 \text{ SSF3} \\ + 0.214 \text{ SSF1} - 0.151 \text{ EDU}$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.350 \text{ COPE} - 0.278 \text{ INCOME} - 0.395 \text{ SSF3} \\ + 0.212 \text{ SSF1} - 0.120 \text{ EDU}$$

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย